

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Dato: 20.10.2021

Vår ref: 21/02724-5

Deres ref:

Lov om "konverteringsterapi" - høringssvar fra Borg bispedømme

Deptets ref 21/2930

Innledning

Regjeringen har lagt ut på høring et forslag om lovregulering av såkalt «konverteringsterapi» hovedsakelig rettet mot mennesker som bryter med normer for seksualitet og kjønnsuttrykk. Borg bispedømmeråd takker for muligheten til å gi uttalelse i denne saken.

Ved en inkurie i administrasjonen kommer svaret etter fristen.

Høringen stiller en rekke spørsmål, og belyser et komplekst saksfelt. Borg bispedømmeråd vil ikke gå inn i bredden av problemstillingen, men vil kommentere to forhold relatert til spørsmålet om religionsfrihet og til de særskilte utfordringer med samtykke i religiøse sammenhenger.

Høringsnotatet vektlegger at det finnes lite kunnskap om omfanget av «konverteringsterapi» i Norge. Bispedømmerådet er kjent med at mennesker som bryter med normer for seksualitet og kjønnsuttrykk på individuelt nivå har fortalt om at de har blitt utsatt for slike handlinger, og det finnes også organisasjoner som offentlig har kunngjort at de tilbyr dette. Bispedømmerådet finner det derfor godt gjort at «konverteringsterapi» er et problem også i religiøse miljøer i Norge.

Det man derimot med sikkerhet vet, er at begrepet «konverteringsterapi» er misvisende på to måter. Prefikset «konvertering» antyder at man her oppnår en endring av kjønnsidentitet eller seksuell orientering. Tilgjengelig forskning viser at dette ikke er tilfelle, det refereres til dette i høringsnotatet. Suffikset «terapi» antyder at dette er en helsebringende aktivitet, mens forskningen tilsier det motsatte. «Konverteringsterapi» er en aktivitet som er svært skadelig for den som blir utsatt for det. Skadeomfanget vil være individuelt, men tilgjengelig forskning, som også høringsnotatet henviser til, viser at skadepotensialet er stort. For enkelte vil dette være traumatiserende.

Om spørsmålet om religionsfrihet

Borg bispedømmeråd er glad for at Regjeringen tar spørsmålet om religionsfrihet på alvor, og at det tydeliggjøres at dette spørsmålet ikke begrenses til individuelle standpunkter, men at det også handler om retten til å utøve sin tro i fellesskap.

Det ligger i prinsippet om religionsfrihet at staten ikke kan eller skal gjøre noen vurdering av saklighets- eller sannhetsgehalt i religiøse påstander. Det må derfor innrømmes en stor grad av frihet til tros- og livssynssamfunn når det gjelder å fremme påstander og praksiser som ikke er basert på vitenskap, erfaring eller allmenn fornuft. Høringsnotatet konkluderer med at «konverteringsterapi», altså påvirkningshandling som mangler medisinsk grunnlag, kan forbys uten å komme i konflikt med retten til fritt å hevde og utøve religion.

Borg bispedømmeråd vil påpeke at også sett fra et kristent perspektiv, er det grunnleggende at Gud har skapt mennesket i sitt bilde, det enkelte mennesket er derfor bærer av en guddommelig verdighet som ikke skal krenkes. Handlinger som skader mennesket, også dets identitet og integritet, kan derfor ikke under noen omstendighet forsvares ut fra et kristent perspektiv.

Borg bispedømmeråd vil understreke at religionsfrihet – også forstått som retten til kollektiv religionsutøvelse – aldri kan brukes som et argument for en angivelig «rett» til å skade andre mennesker.

Om spørsmålet om «reelt samtykke»

I lovavdelingens betenkning stiller man opp tre muligheter: Det utføres «konverteringsterapi» uten samtykke, med tvilsomt eller delvis manglende samtykke – og med «reelt samtykke». I de to første tilfellene er et forbud uproblematisk, men lovavdelingen mener at et forbud er mer problematisk når det foreligger «reelt samtykke».

Det er et allment prinsipp at i en relasjon er det den svake part som trenger et sterkere vern, og at dette vernet – sosialt, juridisk og etisk – må være desto sterkere jo mer asymmetriske maktforholdene er. Religiøse miljøer preges av tette sosiale bånd, som oftest er dette et positivt trekk. Religiøse miljøer kan tilby tilhørighet og mening som bidrar til at mennesker lever gode, eller bedre, liv enn uten dette fellesskapet. Men disse tette båndene kan også misbrukes.

Religiøse miljøer og sammenslutninger legger ofte stor vekt på å regulere medlemmenes seksuelle praksis og orientering, og deres kjønnsuttrykk og -identitet. Dette gir trygghet og mening for mange medlemmer. Imidlertid gjør dette at mennesker som bryter med normer for seksualitet og kjønnsuttrykk er spesielt sårbare både fordi de blir utsatt for et ytre press i sine sosiale sammenhenger og fordi de selv ofte vil ønske å leve opp til disse forventningene, selv når dette for dem er umulig.

Borg bispedømmeråd vil påpeke at «reelt samtykke» til skadelige handlinger kan være svært vanskelig å fastslå i religiøse sammenhenger. Det vil derfor være desto viktigere at en lov begrenser autoritetspersoners mulighet til å legge til rette for eller oppfordre til at personer deltar i eller blir utsatt for skadelige handlinger som «konverteringsterapi».

Borg bispedømme ønsker et forbud mot konverteringsterapi.

Med vennlig hilsen

Frode Lagset
kirkefagsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.